

HZ. MERYEM VE “TASDİK”

Duamız: Sahibimiz! Bizi yoluna kabul ettikten sonra, kalplerimizin eğrilmesine izin verme. Bize katından iyilikte bulun! Hep bağış yapan Sen'sin. (Âl-i İmrân 3/8)

Giriş

Hiz. Meryem'in karşısına birdenbire insan şeklinde bir melek çıkar ve ona bir çocuk müjdelir. Hiz. Meryem önce insan şeklinde gelen bu melekten korkar ve ondan Allah'a sığınır sonrasında ise onunla konuşarak bunun nasıl olacağını öğrenmeye çalışır. Kaçmaz, uzaklaşmaz, kurtarın beni diye çılgılık atmaz vs. yaptığı şey, öğrenmeye çalışmaktır:

Meryem dedi ki “Benim nereden çocuğum olacak; bana erkek eli değmedi. Yoldan çıkmış biri de değilim.” (Meryem 19/20)

Hiz. Meryem ve “Tasdik”

Tahrim Sûresi'nin 12. ayeti şöyle: **Allah, namusunu korumuş olan İmran kızı Meryem'i de örnek verir. Onun içine ruhumuzdan üfle miştik. Meryem, Sahibinin sözlerini ve kitaplarını tasdik etmişti. İçten boyun eğenlerdendi.**

Bu ayete göre Hiz. Meryem'in sözleri ve kitapları tasdik etmesinden/doğrulamasından, “tasdik” fiilini bizzat Hiz. Meryem'in gerçekleştirmiş olmasından ne anlamalıyız?

Bu sorunun cevabını “İslâm” dininin yeryüzündeki insanlık tarihi ile başlayan “tek din” ve müntesiplerinin de en baştan beri Allah tarafından “Müslüman” olarak adlandırıldığı gerçeklerini unutmadan ayetleri muhkem kılınmış kitabımız “Kur’ân” temelinde anlamaya çalışırsak biz de yeryüzünde hayat sürmüş/sürmekte

olan Müslümanlarla aynı duygu bütünlüğüne ve sağlam bir düşünüş biçimine erişebiliriz.

“Tasdik” Nedir?

“Tasdik” kelimesi, “doğru söylemek, sözünde durmak, samimi olmak, içten sevmek, doğru haber vermek, güçlü olmak, cesaret göstermek anlamlarına gelen “s-d-k” fiilinden isim olup Kur’ân’ın, kendinden önceki kitabı onaylaması anlamında Kur’ân’da iki defa geçer.¹ Aynı kökten ism-i fâil olan “musaddık” kelimesi de “doğrulan, onaylayan, tasdik eden” anlamında Kur’ân’da, gerek kitapların gerek rasullerin sıfatı ve hâli durumunda birçok ayette geçer. Musaddık râsul ifadesi kendinden önce indirilmiş ve kendi döneminde insanların ellerinde mevcut ilâhi kitabı tasdik eden, onaylayan elçi anlamındadır. Rasulün musaddık olması, kendisine verilen kitabın, önceki kitapları tasdik etmesi anlamındadır.”²

“Muharrar” Adanmış Meryem

Bir gün İmrân’ın karısı şöyle dedi: “Sahibim! Karınımda olanı, bağımsız olarak sana adadım; benden kabul et! Dinleyen de bilen de Sen’sin! Doğum yapınca, ne doğurduğunu Allah daha iyi bildiği halde “Sahibim! Kız doğurdum. Erkek kız gibi olmazdı! Ben ona Meryem adını verdim; onu ve soyunu, kovulmuş şeytandan korumanı bekliyorum.” dedi. (Âl-i İmrân 3/35-36)

1 10/37-12/111

2 Dr. Fatih Orum/SUSEM Uzaktan Eğitim Notları

Düşünelim; İmrân'ın karısı, henüz karnında olan doğacak çocuğunu Rabbine adıyor. Peki hangi bilinçle? Hangi bağımsız, korunmuş düşünce ile? Ne okudu, ne öğrendi, ne gördü, nasıl bir psikolojiye büründü de bu adayışı kendiliğinden ve "muharrar-hür olarak" yapıyor?

Allah Âdem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini ve İmrân ailesini çağdaşlarına karşı seçkin konuma getirmişti. (Âl-i İmrân 3/33)

Ayetten anlaşılacağı gibi "İmrân Ailesi" kendi çağdaşlarının arasında seçkin konuma getirilmiştir. Çünkü "İmrân Ailesi" takvalı/korunan bir aile idi.

İmrân'ın karısı doğan yavrusunu Rabbine sunarken onu ve soyunu korumasını Rabbinden bekliyor. Rabbi de Meryem'i bu şekilde kabul ediyordu. Hani şu Şeytan dedi ki "Madem beni aşırılığa sen sevk ettin, ben de senin doğru yolunun üstüne onlar için oturacağıma yemin ederim." (A'râf 7/16) diyen kovulmuş şeytandan.

Nitekim bu şeytan ve ona uyanlar, Hz. İsa Nebî-Rasûl olarak gelmeden önce Yahudi toplumunu öyle bir hale getirmişti başka bir deyişle İslâm öyle bir hale gelmişti ki Rabbimizin artık tamamen sapmış bu topluma bir uyarıcı göndermesi kaçınılmazdı. Bu bozulmanın ve şeytanla birlikte ona uyanların yaptığı saptırmanın nasıl olduğunu Hz. İsa'dan öğrenelim:

"Vay halinize ey din bilginleri ve Ferisiler, ikiyüzlüler! Siz nanenin, dereotunun ve kimyonun ondalığını verirsiniz de, Kutsal Yasa'nın daha önemli konularını –adaleti, merhameti, sadakati– ihmal edersiniz. Ondalık vermeyi

ihmal etmeden asıl bunları yerine getirmeniz gerekirdi. Ey kör kılavuzlar! Küçük sineği süzer ayırır, ama deveyi yutarsınız! Vay halinize ey din bilginleri ve Ferisiler, ikiyüzlüler! Bardağın ve çanağın dışını temizlersiniz, oysa bunların içi açgözlülük ve taşkınlıkla doludur. Ey kör Ferisi! Sen önce bardağın ve çanağın içini temizle ki, dıştan da temiz olsunlar. Vay halinize ey din bilginleri ve Ferisiler, ikiyüzlüler! Siz dıştan güzel görünen, ama içi ölü kemikleri ve her türlü pislikle dolu badanalı mezarlara benzersiniz. Dıştan insanlara doğru görünürsünüz, ama içte ikiyüzlülük ve kötülükle dolusunuz." (Matta23/23-28)

İşte böyle bir toplumda İmrân ailesi, şeytanın hilelerine aldanmamış, çağdaşlarının Allah'ın saf dinini bozmalarına, din adamlarının dine eklemeler çıkarmalar yapmalarına, insanları din adına sömürmelerine, içinde yaşadıkları toplumun yozlaşmasına karşı kendilerini korumuşlar ve Müslümanca yaşamaya devam etmişler ki Rablerine "muharrar" adadıkları çocuklarının kovulmuş şeytandan korunmasını niyaz edebilecek duruşu gösterebilmişlerdir.

Kovulmuş Şeytandan Korunan Meryem

Şeytanın; ahlaksızlığın, kumarın, günahın kol gezdiği mekanlardan ziyade doğru yolun üzerinde de bulunduğu, Kitabını okumaya başlamadan önce bile o kovulmuş şeytandan Allah'a sığınması gerektiğini bilen bir Müslüman'ın Allah tarafından korunması hangi yolla ve nasıl olur?

Elbette ellerinin arasında olan kitabını iyi tâlim etmesi, şeytanın oyuncağı ve yoldaşı haline gelmiş kişileri değil kitabını tek hüküm sahibi bellemesi ve devamlı kitabını zikretmesi sonucu Allah'ın kendisinde oluşturacağı Furkan ile doğru ile yanlış ayırma bilincine erişerek.

Müminler! Allah'tan çekinerek kendinizi korursanız, o, sizde bir furkân (doğruyu yanlıştan ayırma yeteneği) oluşturur, kabahatlerinizi örter ve durumunuza düzeltir. İkrâmı büyük olan Allah'tır. (Enfâl 8/29)

İşte Meryem'in yaptığı bu idi. Elleri arasındaki Tevrat kitaplarını hakkı ile okuyor, Rabbini tek hüküm sahibi olarak görüyor ve yakın çevresinde şahit olduğu din adına yapılan saçmalıklardan kendisini uzak tutuyor böylece Allah'ın kendisinde oluşturduğu "Furkan" ile kovulmuş şeytandan korunuyordu.

Nitekim Hz. Zekeriya ne zaman Meryem'in dairesine girse yanında bir rızık bulurdu da Meryem'e **"Meryem! Bu sana nereden?"** diye sorduğunda Meryem'den ancak elindeki kitabı hakkı ile tâlim etmiş bir Müslümanın verebileceği cevabı duyardı: **Allah katındadır! Allah, tercih ettiğine hesapsız rızık verir.** (Âl-i İmrân 3/37)

Hz. Meryem'in kendisini yakın çevresindeki şeytanî din algısından koruyarak devamlı elleri arasındaki kitabı Tevrat ile meşgul olduğunu ve aynı Rasulullah Hz. Muhammed (SAV) gibi yalnız başına kendi Hira'sına çekildiğini şu ayetlerden de anlıyoruz:

Bu Kitap'ta Meryem'in hikâyesini de anlat. Bir gün ailesinden ayrılmış, mekânın doğu tarafına çekilmişti. Böylece onlarla kendi arasında bir engel oluşturmuştu... (Meryem 19/16-17)

Meryem'in Doğu Tarafına Çekilmesi

Hz. Meryem'in bakımını Hz. Zekeriya'ya yükleyen Rabbimizdir (3/37), Hz. Zekeriya ve ailesinin bir Yahudi tapınağında hayat sürdürdüğünün ayrıntısını da kitabımız Kur'an bize veriyor (19/11). Peki Meryem'in de içerisinde yaşadığı bu tapınağın doğu tarafında ne vardı?

Ya da şöyle soralım: Yahudi tapınakları olan sinagogların en doğu kısmında genelde hangi bölüme yer verilir? Cevap: Aron ya da Ehal Akodeş / Kutsalların Kutsalı

Aron ya da Ehal Akodeş / Kutsalların Kutsalı: Aron / Ehal Akodeş genellikle sinagogların doğu yönünde bulunan ve içine el yazması ve deriden yapılmış rulo şeklindeki Tevratların (Sefer Tora) konulduğu bir dolaptır. Bunun içine rulo şeklinde deriden yapılmış Tevratların dışında hiç bir kitap konulmaz.

Hz. Meryem'in yaptığı ailesinden ayrılıp işte bu doğu tarafına yâni sadece Tevrat kitaplarının konulduğu odaya/dolaba doğru gitmek, din adına yazılmış insan eseri kitaplarla arasına bir mesafe koymak böylece hem ailesi hem de saf dine yapılan eklemelerle arasına bir perde/hicap oluşturmaktı. Zâten Hz. Meryem "muharrar" adanmış ve kovulmuş şeytandan Allah tarafından korunmuş bir insandı. Bu mânada Rabbi tarafından seçilmiş, tertemiz yapılmış ve çağdaşı olanlara üstün kılınmıştı.

Meryem'in Okudukları

Ailesinden ayrılıp doğu tarafına çekilen Meryem'in elindeki kitap Tevrat'tı ve Tevrat'ın Yeşaya Kitabı 7/14 de okuduğu pasaj şöyleydi: **Bundan ötürü Rab'bin kendisi size bir belirti verecek:** İşte, kız gebe kalıp bir oğul doğuracak; adını İmmanuel koyacak.

Yâni Meryem Rabbinin bir belirti vereceğini, bir kızın gebe kalıp bir oğul doğuracağını hakkı ile okuduğu Allah'ın kitabından öğrenmişti. Bilemediği ise Allah'ın bu "söz"ünün kendisinde vuku bulacağı yâni gebe kalacak kızın kendisinin olacağı ve bir kızın nasıl kendiliğinden gebe kalabileceği idi. Bu nasıl olacaktı? Meryem'de bunu sordu.

Melekler ve Meryem

Bir gün melekler Meryem'e de şöyle seslendiler: "Meryem! Allah seni seçti, tertemiz yaptı ve çağdaşın olan kadınlara üstün kıldı. Ey Meryem! Sahibine içten boyun eğ, secdeye kapan ve rüku edenlerle birlikte rüku et!" (Âl-i İmrân 3/42-43)

Müslümanlar olarak bizlerin Hz. Meryem hakkındaki genel algımızda sanki sadece bir kez o da çocuk müjdesini vermek amacı ile Cebrail'in insan suretinde görüldüğü kişi şeklinde bir bilgi ön plana çıkıyor. Oysa meleklerin Meryem ile birden çok defa konuştuklarını kitabımız Kur'an'ın farklı ayetlerinden öğreniyoruz. Nitekim şu ayette de durum böyledir: **Bir gün melekler Meryem'e dedi ki: "Meryem! Allah kendisinden bir sözü SANA müjdeliyor. Adı Meryem oğlu İsa Mesih'tir. O, dünyada da ahirette de itibarlıdır ve Allah'a yakın olanlardır. Hem beşikte hem yetişkin çağda insanlara hitap edecek ve iyilerden olacaktır. (Âl-i İmrân 3/45-46)**

Burada konuşanlar meleklerdir. İnsan suretinde Meryem'e görünen Cebrail'in geldiği vaktin öncesinde bir zamanda Meryem ile konuşmuşlar ve Meryem'e bir "müjde" vermişlerdir.

Bizce dikkat edilmesi gereken Meryem'e müjdelenen şeyin "söz"ün gerçekleşmesi olan "İsa Mesih" değil bu "söz"ün Meryem'de vuku bulacak olmasıdır. Yani Rab-bimizin Tevrat- Yeşaya 7/14 de ki "söz"ü olan "**Bundan ötürü Rab'bin kendisi size bir belirti verecek: İşte, kız gebe kalıp bir oğul doğuracak...**" sözünün gerçekleşeceği kızın kendisi olduğu Meryem'e müjdelenmiştir.

İşte burada Meryem'in tasdik fiili işlemeye başlamıştır. Okuduğu Tevrat kitaplarından kendisinde ve Yahudi toplumunda Nebî beklentisi oluşturan ayetleri ve özellikle Rabbinin Yeşaya Kitabı 7/14 de okuduğu ayetini/sözünü hatırlamış/zikretmiş karşılaştığı durumla bu zikrini eşleştirerek "kitabı tasdik" fiilini gerçekleştirmiştir.

Meryem ve Ruh (Cebrail)

Bu Kitap'ta Meryem'in hikâyesini de anlat. Bir gün ailesinden ayrılmış, doğu tarafında bir yere çekilmişti. Böylece onlarla kendi arasında bir engel oluşturmuştu. Derken ruhumuzu (Cebrail'i) gönderdik, ona düzgün bir insan gibi göründü. Meryem dedi ki "Senden Rahman'a sığınırım, eğer namuslu biri isen" Dedi ki "Ben sadece Rabbinin elçisiyim; sana gelişkin bir oğul vermek için geldim." Meryem dedi ki "Benim nereden çocuğum olacak; bana erkek eli değmedi. Yoldan çıkmış biri de değilim." "Öyledir!" dedi. "Ama Rabbin buyurdu ki 'O, bana kolaydır, onu insanlar için bir belge (ayet) ve katımızdan bir ikram kılacağız. Bu, kararı verilmiş bir iştir.'" Arkasından ona hamile kaldı. Onunla uzak bir yere çekildi." (Meryem 19/17-22)

Ruh (Cebrail) Meryem'e düzgün bir insan suretinde görüldüğünde karşısında beliren bir insan nedeniyle Meryem'in korkuya kapılması gayet normal ve insanî bir tepkidir. Fakat Cebrail'in kendini tanıtmaması ile korku yerini sorgulamaya bırakmıştır. Meryem'in Tevrat bilgisi ve önceki bir zamanda meleklerin bir "müjde" şeklinde gelişecek olayı haber vermesi Meryem'in gebe kalma işinin nasıl olacağı konusunda kafasındaki soru işaretini gideremediğinden düzgün bir insan suretinde kendisine görünen elçiye de aynı soruyu sormuştur. **Meryem dedi ki "Benim nereden çocuğum olacak; bana erkek eli değmedi. Yoldan çıkmış biri de değilim." (Meryem 19/20)** Nitekim Kitabımız Kur'an'daki bu ayet grubunda (19/17-22) "müjde" vurgusu yoktur. "Müjde" vurgusu Meryem'in gerçekleşecek olayı ilk kez duyduğu zamanı anlatan Âl-i İmrân 3/45-46 da bulunmaktadır ve Meryem bu müjdeye karşı Rab-

bine direkt olarak seslenmiştir. **Meryem, “Sahibim! Benim nasıl çocuğum olur? Bana erkek eli değmedi ki!” dedi.** (Âl-i İmrân 3/47) (Meryem’in aynı soruyu Âl-i İmrân Suresi’nde Sahibine/Rabbine, Meryem Sûresi’nde insan suretinde görünen elçiye soruyor olması bu iki olayın ayrı zamanlarda yaşandığına delil olabilir.)

Bu soruya karşılık Cebrail’in verdiği cevaptan **“Öyledir!” dedi. “Ama Rabbin buyurdu ki ‘O, bana kolaydır, onu insanlar için bir belge (ayet) ve katımızdan bir ikram kılacağız. Bu, kararı verilmiş bir iştir.’”** (Meryem 19/21) anlıyoruz ki gelişen bu durum insanlar için bir belgedir ve Allah katında bir ikramdır. Bu belgenin içeriği Meryem’in biyolojik yapısı ile ilgilidir ve bu yapı doğuştan itibaren Meryem’de bulunduğundan (Doç. Dr. Zeki Bayraktar’ın Meryem’in Çift Cinsiyetliliği ile ilgili Makalesi) yâni sonradan elde edilemediğinden Allah’ın Meryem kuluna bir ikramıdır. Ayrıca karşılaşılan bu durum gerek Tevrat’da önceden yazılı bulunuyor olması gerekse Meryem’in doğuştan getirdiği bir biyolojik özellik olması dolayısıyla önceden Allah tarafından karar verilmiş bir iştir. Dolayısıyla bu ayetlerden Hz. İsa’nın ezeli olduğuna dayanak olacak şekilde “karar verilmiş bir iş” anlamını çıkarmak yersizdir.

Ruh’un (Cebrail’in) Getirdiği

“Allah katında İsa örneği, tıpkı Âdem örneği gibidir. Adem’i topraktan yarattı; sonra ona “Oluş!” dedi; o da oluştu.” (Âl-i İmrân 3/59)

Âdem ve İsa’nın yaratılışlarındaki ortak özellik, her ikisinin de babasız ve kendiliğinden döllenmiş yumurtdan yaratılmasıdır. Farklılık ise Adem’in ana rahminin toprak olması İsa’nın ise Meryem’in rahminde doğuştan bulunan erkek ve dişi hücrelerin döllenmesi ile oluşmaya başlamasıdır.

İşte Cebrail’in görüldüğü sırada Meryem’e söylediği ise rahminde bulunan hücrelerin kendiliğinden döllendiğini ona haber vermesinden ibârettir. Çünkü Meryem’in bu şekilde kendi gebeliğinin başladığını bilebilmesinin imkânı yoktur. Zâten bu haberi alır almaz

gebeliğinin farkına varmış ve uzak bir yere çekilmiştir. **Arkasından ona hamile kaldı. Onunla uzak bir yere çekildi.** (Meryem 19/17-22)

Meryem’e birden çok defa gelen melekler ve insan suretinde görünen Ruh/Cebraail Allah’ın elçileridir. Ve Allah bir beşer ile elçileri vasıtası ile de konuşur. **Allah, bir insanla ilham yoluyla, perde arkasından veya tercih ettiği şeyi kendi izniyle içine fısıldasın diye elçi gönderme dışında bir yolla konuşmaz. Yüce olan ve doğru kararlar veren O’dur.** (Şûrâ 42/51) Bu anlamda Meryem Rabbinin elçilerini de tasdik etmiş ve içten boyun eğmiştir.

Allah, namusunu korumuş olan İmran kızı Meryem’i de örnek verir. Onun içine ruhumuzdan üfleştik. Meryem, Sahibinin sözlerini ve kitaplarını tasdik etmişti. İçten boyun eğenlerdendi. (Tahrîm 66/12)

